

N:o 20.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående uppförande af ett kasernetablisement i Jemtland för en artilleridivision; gifven Stockholms slott den 31 januari 1890.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att till ett etablisement för en artilleridivision i Jemtland af besparingarna å anslaget till värfvade garnisonerade truppers rekrytering och aflöning anvisa 340,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.*Hj. Palmstierna.*

Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti statsrådet å Stockholms slott den 31 januari 1890.

Närvarande:

Hans excellens, herr statsministern friherre ÅKERHJELM,
Hans excellens, herr ministern för utrikes ärendena, greve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON OTTER,
WENNERBERG,
friherre PALMSTIERNA,
friherre VON ESSEN,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD.

Chefen för landtförsvarsdepartementet, statsrådet friherre Palmstierna föredrog i underdånighet:

Härefter anförde departementschefen:

»Som Eders Kongl. Maj:t täcktes erinra sig, hemstälde general-Angående upp-
förande af ett
kasernetablis-
sament i Jemt-
land för en ar-
tilleridivision.fältygmästaren och chefen för artilleriet uti underdånig skrifvelse den 2 januari 1889, att frågan om förflyttning till Norrland af Svea artilleriregementes 9:de och 10:de batterier, hvilken fråga stått på dagordnin-

gen allt sedan förslaget om förändringar i artilleriets organisation väcktes och som jemväl förelagts 1884 och 1885 års Riksdagar, utan att då vinna sin lösning, måtte å nyo göras till föremål för framställning till Riksdagen.

Han erinrade dervid, att ifrågavarande batterier, hvilka tillsvidare förlagts i Hernösand och Stockholm, men i anseende till bristande utrymme icke kunnat uppbringas till större styrka än 40 man i medeltal, för närvarande i högst ringa grad motsvarade det med dem åsyftade ändamål att utgöra stam för ett till Norrlands försvar i främsta rummet afsedt artilleri och att denna brist i den nuvarande organisationen af artilleriet framträdde dess mera, i samma mån ordnandet af de i Norrland förlagda stridskrafterna tillmättes större betydelse.

Han förmålde sig emellertid ej anse lämpligt, att de vid 1884 och 1885 års riksdagar framlagda fullständigare förslagen till batteriernas omorganisation, för hvilkas genomförande årliga kostnaden beräknades till 53,459 kronor, nu återupptoges, utan funne han framställningar till Riksdagen böra göras i syfte endast att afhjelpa de största olägenheterna, som äro förenade med deras nuvarande organisation och förläggning, och att åt en gynsammare tidpunkt öfverlemnades ett mera tillfredsställande ordnande af denna fråga.

Hvad anginge förläggningsorten, ansåge han nu liksom åren 1884 och 1885 trakten vid Östersund bäst lämpa sig dertill, hvarjemte han tillkännagaf, att öster om nämnda stad och invid dess enligt den nya stadsplanen blifvande gräns finnes en terräng, som väl egnade sig för det nya etablissementets anläggande, äfvensom att några hundra meter derifrån likaledes öster om staden erforderligt område för ett öfningsfält vore att erhålla. Och kunde, enligt hvad generalfälttygmästaren vidare anmälde, dessa båda områden jemte nödig mark för anläggning af förbindelseväg dem emellan, enligt af vederbörande egare gjorda erbjudanden, som hade giltighet till sistlidna års slut, förvärfvas för en kostnad af 25,000 kronor.

Det förslag till etablissementets ordnande och till erforderliga byggnader å sistnämnda plats, som af generalfälttygmästaren framlades och hvilket, enligt hvad han anmälde, på uppdrag af honom blifvit uppgjort af samme officer vid fortifikationen, som i och för framställningen till 1884 års Riksdag utförde motsvarande uppdrag, upptog följande byggnader och kostnader:

Stabsbyggnad	kr.	76,000
Kasernbyggnad	»	94,000
Matinrättningsbyggnad	»	37,000
Exercishus	»	25,000
Ridhus	»	28,000
Stall för stambästar	»	18,000
Sommarstall för legda hästar	»	10,000
Manskapsarrestbyggnad	»	10,000
Sjukstall	»	5,000
Afträden, gödselstad, kol- och vedbodas m. m.	»	5,000
Ammunitionsförråd och laboratorium	»	4,000
Förrådsskjul	»	16,000
Planeringar, inhägnader, ritningars uppgörande och mar- kens kartläggning m. m.	»	20,000
		Summa kr. 348,000

eller inclusive kostnaden för inköp af tomt m. m., samma belopp 373,000 kronor, som af generalfälttygmästaren i den underdåniga framställning, som låg till grund för 1884 och 1885 års nådiga propositioner i ämnet, i och för etablissemmentets iordningsställande beräknats.

Hvad anginge den förändring i batteriernas organisation, som skulle blifva en följd af deras förflyttning, förklarade sig generalfälttygmästaren anse denna kunna för det dåvarande inskränkas dertill, att 2 afdelningstrumpetare anställdes vid hvarje batteri och att, jemte det för repetitionsöfningarna och beväringens utbildning ett något större antal legda hästar än förut beräknades, stambästarnas antal vid den af de båda batterierna sammansatta divisionen i och för batteriernas organiserande såsom åkande ökades från 20 till 30; och beräknades årliga kostnaden för de erforderliga förändringarna, om hvilkas genomförande framställning till Riksdagen, enligt generalfälttygmästarens åsigt, icke behöfde aflåtas förr, än beslut fattats om det nya etablissemmentets iordningsställande, till 15,957 kronor 20 öre.

Beträffande slutligen frågan om de för etablissemmentets uppförande nödiga medlen ansåg generalfälttygmästaren tillgång dertill kunna beredas från reservationerna å anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aföning. Behållningen å detta anslag uppginge vid 1887 års slut till 998,521 kronor och funne generalfälttygmästaren, då densamma till stor del uppkommit genom besparingar å de för manskapet vid de tre artilleriregementena å fastlandet afsedda lönedel, samt väsentligen vore att tillskrifva den omständigheten, att deras i

stat fastställda styrka ej kunnat hållas fulltalig, nämnda behållning, åtminstone till den del deraf som härrörde från besparingar å artilleriregementenas stater, med fullt fog kunna till nu ifrågavarande, med artilleriets beslutade nya organisation på det närmaste sammanhängande ändamål användas.

Generalfältygmästaren hemställde alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att af behållningen å nämnda anslag måtte, för att möjliggöra förläggning till Östersund af Svea artilleriregementes 5:te division, få användas en summa af 373,000 kronor, deraf 25,000 kronor till förvärfvande af tomt för nytt etablissements uppförande samt öfningsfält och förbindelseväg emellan dessa områden och återstoden till byggnaders uppförande och etablissementets ordnande.

Öfver generalfältygmästarens berörda förslag hördes arméförvaltningen å fortifikations- och civila departementen; och förmälde sig förvaltningen i sitt den 1 mars 1889 med anledning deraf afgifna utlåtande icke finna någon betänklighet deremot, att medel till ifrågavarande byggnadsföretag bereddes på sätt generalfältygmästaren föreslagit, hvarjemte förvaltningen, beträffande kostnadsberäkningen, hänförde sig till ett vid utlåtandet fogadt, från chefen för fortifikationen infor dradt yttrande i ämnet.

Nämnde chef förklarade deri, att han, för att kunna bedöma, huru vida den summa, som af generalfältygmästaren beräknas för byggnadernas uppförande och etablissementets ordnande, kunde anses för ändamålet tillräcklig, funnit nödigt uppgöra nya utkast till de ifrågasatta byggnaderna, dervid dels åtskilliga förändringar blifvit vidtagna i syfte att bereda en beqvämare förläggning af desamma, dels ridhuset ansetts böra i öfverensstämmelse med hvad generalfältygmästaren föreslagit beträffande stabs- och kasernbyggnaderna och några mindre byggnader uppföras af sten. Enligt hvad chefen för fortifikationen anmälde, hade han emellertid efter samråd med generalfältygmästaren minskat byggnadens längd till två volter, hvilket med afseende å den styrka, om hvars ridöfningar vore fråga, icke ansetts vålla någon olägenhet, och blefve vid sådant förhållande prisskillnaden icke synnerligen betydlig.

Chefen för fortifikationen ansåge vidare, ur synpunkten af truppens ekonomi, nödvändigt, att källare anbringades åtminstone under ena hälften af matsalsbyggnaden.

Slutligen anmälde chefen för fortifikationen att, enligt hans åsigt, den beräknade kostnaden för tomtens och exercisfältets planering vore för låg. Enligt de specialuträkningar, han låtit verkställa, skulle endast

för tomtens planering åtgå 29,000 kronor, så att inberäknadt de något ökade utgifter, som betingades af ridhusbyggnadens uppförande af sten och källares anbringande under matsalsbyggnaden, totalkostnaden för sjelfva etablissementet med dithörande tomts ordnande af nämnde chef beräknades till 366,300 kronor eller 18,300 kronor mera, än hvad generalfältygmästaren ansett böra för nämnda ändamål begäras. För den händelse kostnaden ansåges böra nedbringas till den af generalfältygmästaren angifna summa, vore, enligt chefens för fortifikationen åsigt, enda utvägen dertill att utesluta en del af det ifrågasatta byggnadsarbetet, och funne han i sådant fall att med uppförandet af sommarstall och ammunitionsbyggnad samt inhägnandet af kaserngården kunde lämpligast anstå.

Den sålunda af generalfältygmästaren gjorda framställning äfvensom de deröfver afgifna yttrandena föredrogos af mig i statsrådet den 5 april 1889 och förklarade jag dervid, att jag, i fråga om ej mindre nödvändigheten att söka bringa till utförande de en gång fattade besluten om ifrågavarande batteriers förläggande till Norrland än äfven sättet för anskaffandet af det därför erforderliga kostnadsbeloppet, till alla delar instämde med de myndigheter, som afgifvit utlåtanden i ärendet.

Deremot ansåg jag skäl ej vara för handen att, såsom generalfältygmästaren föreslagit, ställa i utsigt någon ökning af de för närvarande till de båda batterierna utgående årsanslag. Behovvet af särskilda trumpetare för dem syntes mig nemligen kunna utan svårighet fyllas genom kommendering från hufvudstationen och, hvad anginge frågan om en förändring af batterierna till åkande, förklarade jag mig väl anse nämnda förändring ur rent militärisk synpunkt synnerligen önskvärd, men förmälde emellertid, då dels batteriernas förläggning till mobiliseringsorten i och för sig måste betecknas såsom ett stort organisatoriskt framsteg, dels de årliga kostnader, som af förändringen skulle betingas, voro ganska stora, att de militära skälen syntes mig i detta afseende böra tråda tillbaka.

Slutligen förklarade jag också, att kostnaderna för det ifrågasatta etablissementet, enligt min åsigt, kunde beräknas något lägre, än generalfältygmästaren och chefen för fortifikationen förutsatt. Genom uteslutning från byggnadsarbetet, såsom den sistnämnde eventuellt föreslagit, af sommarstall och ammunitionsbyggnad samt inhägnad omkring kaserngården, skulle nemligen en utgiftsbesparing af 18,300 kronor uppstå. Om vidare vakt- och arrestlokaler inrymdes i stabsbyggnaden, hvilket, derest officersrummens storlek något inskränktes, syntes mig

utan svårighet kunna låta sig göra, blefve det möjligt att undvara hela vakt- och arrestbyggnaden, som af chefen för fortifikationen beräknats kosta 12,500 kronor. Äfven utrymmet i matinrättningsbyggnaden ansåge jag kunna något inskränkas, och funne jag derigenom en besparing af 5,500 kronor komma att uppstå; och då dessutom med den minskning i beräknade antalet stamhästar, som af mig förutsatts, hinder icke syntes mig möta att afskilja en del af stallbyggnaden till sjukstall, så att den särskilda till 5,000 kronor beräknade sjukstallsbyggnaden blefve öfverflödig, kunde, enligt mitt förmenande, genom inskränkningar i den ursprungliga byggnadsplanen en ytterligare kostnadsnedsättning af 23,000 kronor beredas.

Då, såsom jag ofvan erinrat, kostnaderna af chefen för fortifikationen beräknades till 391,300 kronor och de förändringar i byggnadsplanen, jag sålunda ifrågasatt, betingade en utgiftsminskning af 41,300 kronor, återstode alltså 350,000 kronor, såsom den, enligt min åsigt, för etablissemmentets ordnande erforderliga summan. Och hemstälde jag med anledning deraf, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att till ett etablissemment för en artilleridivision i Jemtland af besparingarna å anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering och aflöning anvisa sistnämnda belopp.

Den framställning Eders Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse med hvad jag sålunda föreslagit, till sistlidne Riksdag aflät, bifölls af Första Kammaren, men afslogs af den Andra; och förklarades densamma, enligt hvad Riksdagen i sin underdåniga skrifvelse den 16 maj 1889 anmälde, vid sådant förhållande hafva för nämnda riksdag förfallit.

Då emellertid af den öfverläggning, som föregick beslutet inom Andra Kammaren, syntes mig framgå, att obenägenheten att bifalla den nådiga propositionen till ej ringa del härrörde från önskan, att, innan statsanslag till ifrågavarande ändamål beviljades, utredning måtte vara vunnit, huru vida staden Östersund kunde vara villig att till kostnaden för etablissemmentets uppförande lemna bidrag, anmodade jag, sedan Riksdagens skrifvelse i ämnet till Eders Kongl. Maj:t inkommit, uti embetsbref den 15 sistlidne juni generalfälttygmästaren och chefen för artilleriet att i berörda afscende från stadsfullmäktige i Östersund låta infordra utlåtande, och uppdrog jag samtidigt åt honom att från de jordegare i Östersund, som lemnat anbud om försäljning till kronan

af den för etablissemnet nödiga mark, inhenta yttranden, huru vida de medgifvo, att deras berörda anbud finge gälla jemväl efter utgången af sistlidna år.

De sålunda infortrade yttrandena hafva numera af generalfältygmästaren öfverlemnats, och har han dessutom i underdånig skrifvelse den 13 sistlidne november å nyo gjort framställning om aflåtande till Riksdagen af nådig proposition i ämnet.

Enligt hvad af de öfverlemnade yttrandena inhemtas, förklara sig öfverlämnade jordegare villige att jemväl under innevarande år vidblifva de utaf dem afgifna anbud beträffande upplåtelse till kronan af jord, erforderlig för kasernetablissemnet med tillhörande exercisfält och förbindelseväg dem emellan; och hafva, hvad staden Östersund angår, stadsfullmäktige derstädes vid sammanträde den 18 oktober 1889 lemnat följande alternativa erbjudanden att gälla till 1890 års slut, nemligen:

1:o att antingen till plats för det ifrågavarande artillerietablissemnet upplåta ett i Östersund beläget område emellan Gröngatan i vester, norra Nygränden i norr, Odensgatan i öster samt tomterna n:is 242, 283, 284 och 325 i söder eller ock förbinda sig att, derest staten inlöser samma område och der förlägger artillerietablissemnet, till staten erlægga ett bidrag af 25,000 kronor, dock med rättighet förbehållen staden att sjelf välja emellan dessa båda alternativ;

2:o att förbinda sig att till plats för artillerietablissemnet inlösa och till staten öfverlåta ett likaledes i Östersund beläget område emellan Nygatan i vester, Södra Skolgränden i norr, Södra Nygränden i söder och stadens gräns i öster samt att derjemte till inlösen af erforderligt område och tillstötande hemmansdelar erlægga ett belopp motsvarande inlösningssumman, dock ej öfver 3,000 kronor och under vilkor att det jordområde, som sålunda från landsbygden inlöses, införlifvas med staden, innan artilleridivisionen ditflyttas; samt

3:o att förbinda sig att, i händelse artillerietablissemnet förläggas öster om staden och invid nya stadsplanens gräns samt etablissemnet med område införlifvas med staden, innan artilleridivisionen ditflyttas, erlægga till staten ett bidrag till etablissemnet af 10,000 kronor.

Utaf dessa sålunda af staden Östersund gjorda anbud förmäler sig generalfältygmästaren anse det tredje vara för kronan fördelaktigast. Deri förutsattes nemligen, att etablissemnet komme att förläggas öster om staden vid den nya stadsplanens gräns samt å den mark som Eders Kongl. Maj:t i den nådiga propositionen till sistlidne Riksdag, i enlighet med generalfältygmästarens framställning, angifvit såsom väl lämpande sig för anläggandet af etablissemnet, under det att stadsfullmäktige

i de öfriga alternativen utginge från antagandet, att etablissemmentet skulle förläggas å olika uppgifna platser inom staden, hvilket, enligt generalfältygmästarens åsigt, skulle vara synnerligen olämpligt, så väl i betraktande af olägenheterna utaf ett militäretablissemments läge inuti en stad med liffig utveckling som ock med hänsyn till det derigenom uppkommande ökade afståndet från det föreslagna exercisfältet.

Hvad slutligen angår frågan om aflåtande till Riksdagen af förnyad proposition i ämnet, påpekar generalfältygmästaren i sin förenämnda underdåniga skrifvelse, att så väl vederbörande jordegares som staden Östersunds ofvanomförmälda anbud ega giltighet endast till innevarande års slut och att det sålunda är af vigt, att frågan underställes nu pågående Riksdag. Och förmåler han sig dervid anse lämpligast, att de af chefen för fortifikationen gjorda beräkningar öfver kostnaden för etablissemmentet läggas till grund för den blifvande propositionen.

Dessa beräkningar, som utförts inom fortifikationens öfverstyrelse, måste, yttrar generalfältygmästaren, vara mera fullständiga än de, som han framlagt och hvilka under en begränsad tid utförts af en åt sig sjelf lemnad officer vid fortifikationen. Deremot anser han det af chefen för fortifikationen alternativt framställda förslag, att en del af det af generalfältygmästaren ifrågasatta byggnadsarbetet skulle för att begränsa kostnaderna uteslutas, icke böra bifallas. Generalfältygmästarens i hans föregående underdåniga skrifvelse i ämnet gjorda framställning, att för sjelfva etablissemmentet, oberäknadt byggnadstomt, exercisfält och förbindelseväg, måtte anvisas 348,000 kronor, vore, enligt hvad generalfältygmästaren erinrar, tillstyrkt af arméförvaltningen, och då de af chefen för fortifikationen verkställda beräkningar öfver kostnaden dervid slutade på 366,300 kronor eller 18,300 kronor mera än generalfältygmästaren antagit, men från staden Östersund numera kunde påräknas ett bidrag af 10,000 kronor, utgjorde alltså hvad som, utöfver det af generalfältygmästaren ursprungligen uppgifna beloppet, enligt chefens för fortifikationen beräkning för etablissemmentet erfordrades endast 8,300 kronor, och ansåge generalfältygmästaren detta belopp kunna, med hänsigt till den utredning rörande tillgångarna å anslaget till värfvade garnisonerade truppernas aflöning, som af arméförvaltningen lemnats, utan svårighet derifrån utgå.

Generalfältygmästaren, som i fråga om angelägenheten deraf, att ifrågavarande batterier organiseras såsom åkande, vidhåller hvad han i sitt föregående yttrande i ämnet anfört, hemställer alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå nu pågående Riksdag att medgifva att från behållningen å anslaget till värfvade garnisonstruppernas rekrytering

och aflöning må få, i och för förläggning af nämnda artilleridivision invid Östersund, utgå en summa af 381,300 kronor att jemte det från staden Östersund erbjudna bidrag å 10,000 kronor användas dels till förvärfvande af områden för etablissemnet och för öfningsfält med förbindelseväg emellan detta fält och etablissemnet och dels till anordnande af etablissemnet i enlighet med det af generalfälttygmästaren afgifna förslag och de af chefen för fortifikationen dervid gjorda erinringar.

På sätt jag yttrade sistlidna år, då den af generalfälttygmästaren i hans underdåniga skrifvelse den 2 januari 1889 gjorda framställning i ämnet utaf mig föredrogs, har krigsstyrelsen sedan lång tid tillbaka sträfvat att få till stånd en förflyttning till Norrland af Svea artilleriregementes 9:de och 10:de batterier eller dess 5:te division, och ändamålsenligheten af denna åtgärd torde, ur synpunkten af nämnda viktiga landsdels försvar, vara så uppenbar, att ett ytterligare ådagaläggande deraf icke lär vara af nöden.

I sjelfva verket skulle också, derest ett etablissemnet nu komme att i Norrland anordnas för en artilleridivision, endast ett steg uttagas, som kan sägas vara redan beslutadt. Jag erinrar i detta afseende derom, att, på sätt jemväl statsutskottet yttrat i sitt vid sistlidne riksdag öfver Eders Kongl. Maj:ts då aflåtna proposition i ämnet afgifna utlåtande, Riksdagen år 1871, i sammanhang med antagandet af förändrad organisation af artilleriet, tillika beslutat, att vid Svea artilleriregemente skulle uppsättas två fotbatterier, som voro afsedda att såsom en särskild artilleridivision förläggas i Norrland; att, då år 1872 anslag beviljades till nämnda regementes nya kasernetablissemnet, i detsamma bereddes utrymme endast för 8 af dess batterier, samt att till följd deraf de två batterier, som voro afsedda för Norrland, aldrig kunnat i sin helhet uppsättas.

Det torde sålunda af sig sjelft förstås, att jag, sedan genom stadsfullmäktiges i Östersund förenämnda beslut ett af hindren för bifall till Eders Kongl. Maj:ts till föregående Riksdag gjorda framställning i frågan numera blifvit undanröjdt, anser mig böra, lika med generalfälttygmästaren, tillstyrka frågans upptagande vid nu pågående riksdag, och finner jag fortfarande, att medel till det ifrågasatta etablissemnets uppförande kunna lämpligen hemtas från reservationerna å anslaget till värfvade garnisonerade truppernas rekrytering och aflöning. Dessa

reservationer hafva under år 1889 hållit sig vid i det närmaste samma belopp som de utgjorde vid 1888 års slut; och synes mig vid sådant förhållande ingen betänklighet böra råda mot att afse någon del deraf till det ändamål, som nu är i fråga.

Jemväl beträffande den ort, dit artilleridivisionen bör förläggas, vidhåller jag, såsom lätt kan inses redan deraf, att jag från stadsfullmäktige i Östersund låtit infordra yttrande om nämnda stads eventuella bidrag till etablissemnet, hvad jag förut i ärendet yttrat. Emellan alla militära auktoriteter, som gifvit utlåtanden i frågan, råder också fullständig enighet derom, att Östersund bäst lämpar sig för detta ändamål. I afseende å bekväma kommunikationer står nämnda stad icke efter någon af de orter, hvilka förslagsvis nämnts såsom plats för etablissemnet, och den omständigheten att staden ligger något aflägsse från kusten måste, då den till följd deraf jemväl kan antagas blifva mindre utsatt för tillfälliga fiendtliga anfall, göra ifrågavarande stad företrädesvis egnad för anläggning af ett artillerietablissemnet med dess ej oansenliga förråd.

Hvad vidare angår kostnadsfrågan, har jag oafsedt den minskning i det erforderliga anslaget, som blifver en följd af staden Östersunds anbud, icke funnit anledning frångå de åsigt, jag förra gången ärendet förevar hade tillfälle uttala. Då jag, i olikhet med generalfältygmästaren, icke anser någon förändring i batteriernas nuvarande organisation böra blifva en följd af förflyttningen och således antalet stamhästar, efter min åsigt, skulle blifva mindre än generalfältygmästaren beräknat, kan, på sätt jag sistlidna år yttrade, stallbyggnaden jemväl inrymma sjukstall, hvarigenom utgifterna för nämnda byggnad besparas, och de öfriga till kostnadsbesparing ledande modifikationer i generalfältygmästarens förslag, som jag ifrågasatt, synas mig icke af beskaffenhet att i afsevärd mån minska etablissemnetets ändamålsenlighet.

Beträffande det belopp, som genom antagande af något utaf staden Östersunds alternativa anbud skulle besparas kronan, ber jag få fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derpå, att intet af dessa anbud afser anskaffande af exercisfält och den ifrågasatta förbindelsevägen emellan detta fält och kasernetablissemnet; och då vidare, enligt hvad generalfältygmästaren för mig anmält, de i samtliga de alternativa anbuden erbjudna penningesummor anses jemnt åtgå till inköp af de olika jordområden, som enligt hvart och ett af anbuden måste till beredande af erforderligt tomtutrymme för kronans räkning inköpas, så att kronan, oafsedt hvilket af dem som antages, skulle utan kostnad förvärfva den för etablissemnet med kaserngård nödiga tomt, inses

lätt, att besparingen i utgift blir densamma för alla tre anbuden eller det belopp 10,000 kronor, hvartill inköpet af tomt för etablissementet i föregående förslag beräknats. Jag ansår vid sådant förhållande och då uppfyllandet af de vid de tvenne sista anbuden fästa villkoren om hänläggande under staden af de områden, som eventuelt komma att inköpas, icke torde erbjuda någon svårighet och ej heller erfordrar framställning till Riksdagen, att med afgörandet af frågan om etablissementets definitiva förläggning till någon af ifrågavarande tre platser bör i afvaktan på Riksdagens beslut i sjelfva hufvudfrågan anstå och att i den proposition i ämnet, som kan komma att till Riksdagen aflåtas, afseende å staden Östersunds anbud bör endast i den mån fästas, att det belopp, 350,000 kronor, som förra gången för etablissementet begärdes, minskas med den summa 10,000 kronor, som beräknats för inköpet af tomt och som nu i följd af staden Östersunds anbud kan besparas.

Slutligen ber jag få erinra, att, på sätt redan sistlidet år af mig påpekades, kronans nuvarande etablissement i Hernösand efter den tilltänkta förflyttningens verkställande blir disponibel vare sig till försäljning eller annat statens ändamål.

Jemte det jag anhåller, att en på mitt föranstaltande utarbetad kartecroquis, som utvisar belägenheten af ofvannämnda till förläggningsplats för etablissementet alternativt föreslagna tomter, må få som bilaga n:o 2 åtfölja dagens protokoll, hemställer jag alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

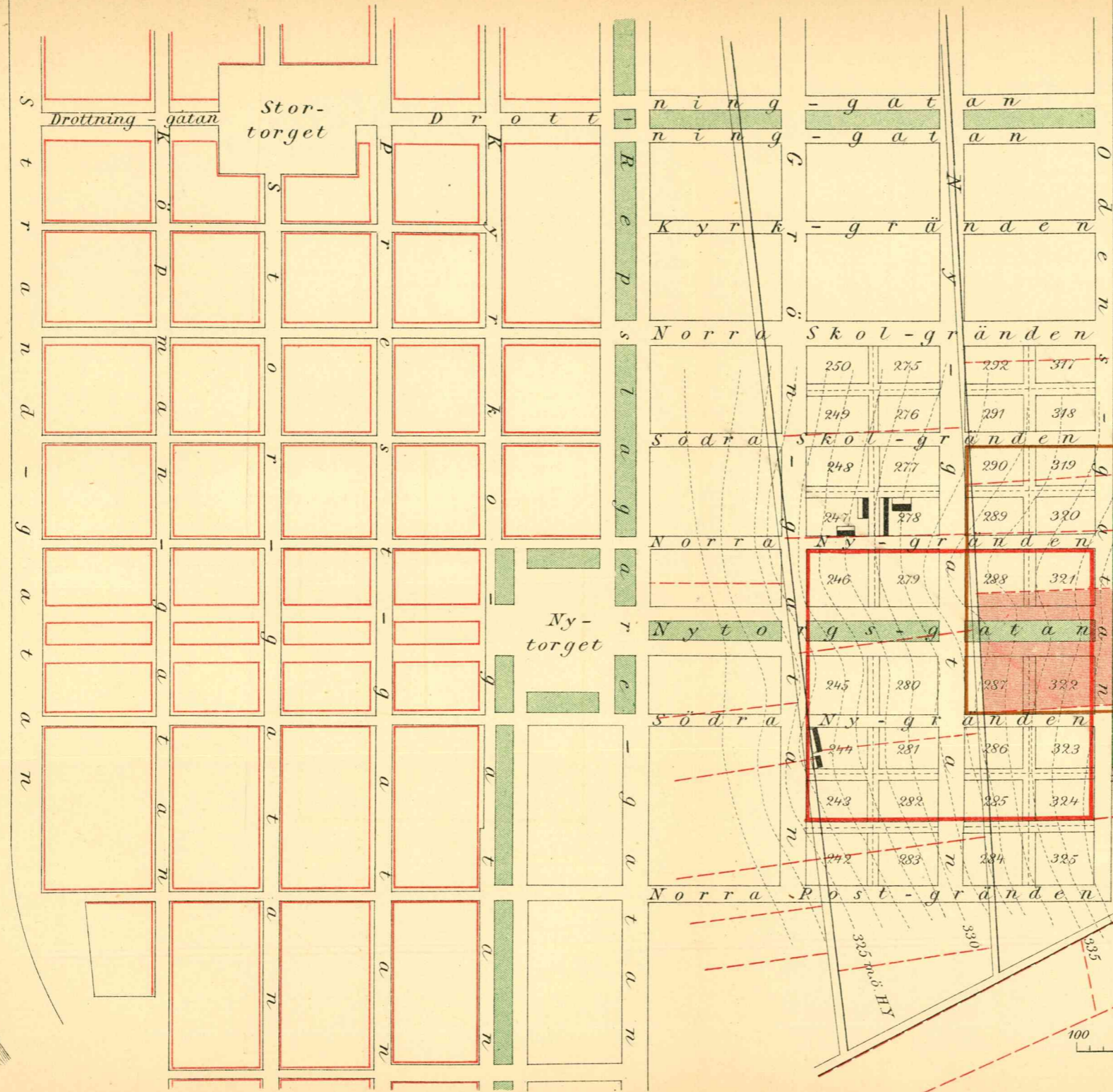
att till ett etablissement för en artilleridivision i Jemtland af besparingarna å anslaget till värfvade garnisonerade truppers rekrytering och aflöning anvisa 340,000 kronor.»

På tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt samt förordna, att nådig proposition skulle till Riksdagen aflåtas af den lydelse, bilagan n:o 3 vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Eugène Peyron.

PLAN ÖFVER EN DEL AF ÖSTERSUND.

STORSSÖN

- Alternativ I.
- " II.
- " III.
- Bebyggda kvarter.
- Staden tillhörig jordlott (vretlott).
- Enskilda personer tillhöriga vretlotter.

Anm.
 Jord till alt. III kostar 10000 Kr.
 " " Förbindelseväg 2000 "
 " " Exercisfält 15000 "
 Sg 27000 "

